

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Пламен Стефанов Петков
ШУ „Епископ Константин Преславски”

относно дисертационен труд за придобиване на
ОНС „доктор”
в професионално направление 1.2. Педагогика,
(Специална педагогика)

Автор: **ДИМИТРА ТЕОФАНИ ПАПАНДРЕУ**
Научен ръководител: **проф. д-р Цветанка Луканова Ценова**
СУ „Св. Климент Охридски“

Тема: „Нагласи и информираност на началните учители за симптомите и подходите за обучение при дислексия на развитието“

1. Актуалност на тематиката

Комуникативните нарушения винаги изискват комплексен и холистичен подход и ангажиране на широк кръг от координирани във взаимодействията си специалисти, които да стимулират детското развитие. Ролята на началните учители за преодоляване на проявите на дислексия на развитието е не по-малко важна от тази на логопедите и да се проучи въпроса за тяхната информираност и компетентност да идентифицират и подхождат ефективно към специфичните нарушения на академичните умения е обосновано и значимо научно изследване, което има пряка връзка с намирането на възможности за подобряване на качеството на интервенциите, провеждани с ученици с дислексия на развитието. В конкретния случай това се отнася до проучване в рамките на популация и кадри в гръцката образователна система, но темата е актуална дори и в по-широк контекст.

Накратко предимствата на една такава разработка могат да бъдат открити в следните няколко насоки:

- Поставя се фокус върху най-важните предпоставки за осигуряване на оптимална стимулация на развитието на академичните умения на учениците

- Проучва се професионалният профил на кадри, които извършват обучителни въздействия с ученици с дислексия на развитието
- Анализират се техните професионални умения и качества, необходими в процеса на тяхната работа
- Прави се оценка на техните нагласи и отношението им към разглежданите проблеми
- Създават се възможности за изясняване и идентифициране на ключови детайли, което води със себе си и насоки и подходи за намиране на такива решения, които прецизират и усъвършенстват фасилитирането на образователната среда и подготовката на кадрите.

С оглед на гореизложеното би могло да отчетем, че актуалността на темата е практически обоснована, независимо доколко подобен проблем е бил предмет на други подобни или сходни проучвания, тъй като в действителност той не е разрешен задоволително в рамките на заобикалящата ни образователна реалност и както отбелязахме вече, това касае не само обхванатия в дисертацията популационен формат и състав, но и доста по-широк контекст.

2. Познание на проблема от докторанта

Без това да е затруднило докторанта, той е успял да направи богат, изчерпателен и прецизен обзор на достатъчно представително множество от задълбочени и широко разпространени в приложението си теоретични парадигми. Концептуално проблемът е поставен изключително умело. Димитра Папандреу е запозната с дефинирането, интерпретацията, класификацията и същността на специфичните нарушения в развитието на четенето и произтичащите от тях подходи и интервенции, които логопедичните въздействия и образователната среда трябва да съблюдают и предприемат. Теоретичният анализ е представен на добър стил, структуриран е по начин, който позволява детайлно да се проследи връзката между основните структурни компоненти в общата концептуална рамка.

3. Методика на изследването

Изследването съдържа всички необходими атрибути и ясно дефинирани параметри. Налице е съгласуваност между целите, задачите и хипотезите. Формулирани са 5 хипотези. В проучването основен акцент се поставя върху подготовката на учителите в началния курс и различията, които педагозите показват по отношение на това дали имат квалификация в областта на специалното образование или не и как това влияе на техните нагласи и познаването на важни индикатори, свързани с четивните нарушения.

4. Характеристика на дисертационния труд и приносите

Начинът на оформление, стилът, структурата и обемът на дисертацията са в съответствие със стандартите и критериите за разработването на научен труд за съответната степен. В представената по-долу таблица може да се види количествено представяне по отношение на основните компоненти и показатели в научния труд.

:

Обем на дисертацията	Брой глави	Таблицы	Диаграми, схеми и фигури	Библиография-брой цитирани литературни личности
172 стр.	6	21	21	295

В първа глава се съпоставят различни и разнообразни дефиниции на нарушението, прави се съпоставка между обучителни трудности и дислексия. Разгледана е етиологията на четивните нарушения, както и честотата на тяхното разпространение. Представени са основните типове дислексия. Посочени са общи характеристики на нарушението, както и детайлни специфични индикатори и закономерни симптомокомплекси. Достатъчно внимание е отделено на диагностиката и

инструментите за диагностика на дислексия на развитието. Направена е оценка на образователните потребности на ученици с дислексия на развитието. Подробно е описана характеристика на техните когнитивни умения, на психологическите аспекти на тяхното развитие, както и на равнището на тяхната обучаемост.

Във втората глава са представени анализи относно обществените нагласи към специалните потребности, нагласи на учителите за работа с такива деца, а също начина, по който се възприемат тези процеси от различни специалисти в рамките на различни институции. Обобщава се опитът, натрупан в това отношение. Разбира се, проследяват се и нагласите към деца с дислексия на развитието от страна на учители и други лица.

Третата глава представя дизайна на изследването, неговата концепция, методология и диагностичните инструменти, използвани от автора на дисертацията. Описана е прецизно извадката с необходимите данни и детайли за нейния подбор и процедурите на самото изследване. Представени са убедителни аргументи и съображения за направения избор на методи, показатели, величини и параметри на изследването. Четвъртата глава представя резултатите от изследването, техният анализ. Пета глава съдържа дискутиране на основни закономерности и тенденции, открити след направената обработка на данните. Шестата глава представя заключенията, препоръките и приносите на автора.

Изгъкнатите приноси са автентични и обосновани.

5. Преценка на публикациите

Представени са три публикации на докторанта по темата на дисертацията, което дава публичност на някои от резултатите с произтичащите от това анализи и произлизащите от тях изводи и обобщения. Така някои от ползите от дисертационния труд са вече достъпни за сравнително широка аудитория от заинтересовани лица и

могат да бъдат прилагани съобразно конкретни варианти на контекст от начални учители, нуждаещи се от подобен тип информация и насоки.

6. Автореферат

Авторефератът предлага една достатъчно информативна и представяща основните акценти на дисертацията версия. Стегнато и структурирано са включени ключови фрагменти и компоненти от дисертационния труд с добро пропорционално съчетание на техния обем като са добре съгласувани концептуално.

7. Въпроси към докторанта

Според Вас и според проучванията и впечатленията, които имате от проведеното изследване с начални учители, как смятате, че те възприемат дислексия на развитието – като хомогенно нарушение с фиксиран основен симптомокомплекс или като съвкупност от различни по същността си дислексични форми и видове, които не могат да бъдат унифицирани поради наличието на разнообразие от специфики, произлизащи от различни нарушени механизми?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение, могат да бъдат изтъкнати някои основания за насочване на дисертационния труд към присъждане на съответната образователна и научна степен:

- Направен е задълбочен теоретичен анализ по проблема
- Експерименталният дизайн е коректен и ефективен
- Анализът и обработката на резултатите са прецизни и детайлни и предоставят важна достоверна информация с практическа значимост
- Налице са реални и оригинални приноси.

В резултат на представените аргументи бих желал като член на уважаемото научно жури да адресирам своето предложение да бъде присъдена на Димитра Папандреу, редовен докторант по професионално направление 1.2. Педагогика /Специална педагогика/ с научен ръководител проф. дпн Цветанка Луканова Ценова, образователната и научна степен „доктор”.

15. 11. 2020 г.

Изготвил становището:.....

(доц. д-р Пламен Петков)